

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

SENDER DEL MEDITERRANI GR-92

18a Etapa : COLL DE FONT DE CERA – SANTA MARIA DE MONTALEGRE
SANT JERONI DE LA MURTRA – SANT CLIMENT – PLANELL DE LES ALZINES
POBLAT IBÈRIC DE PUIG CASTELLAR – MONTCADA

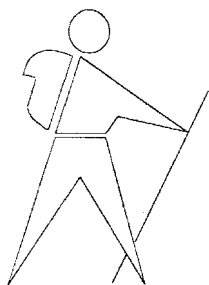
10 d'abril de 2005

HORARI PREVIST

Sortida de la Plaça de l'Estació de Vilanova i la Geltrú.	7	h
Alella. Esmorzar.	8,30	h
Sortida cap al Coll de Font de Cera	9,00	h
Coll de Font de Cera. Inici de l'excursió.	9,15	h
Coll de Galzeran. Reagrupament.	10,10 10,20	h h
Coll de Montalegre. Reagrupament.	10,45 10,55	h h
Sant Jeroni de la Murtra. Reagrupament.	12,10 12,20	h h
Sant Climent. BREU reagrupament.	12,40 12,45	h h
Planell de les Alzines. Reagrupament.	12,55 13,05	h h
Montcada. Final de l'etapa. Dinar.	13,55	h
Sortida cap a Vilanova.	16,30	h
Vilanova i la Geltrú.	18,00	h

Notes.-

- ** Anirem per l'autopista del Garraf. Això vol dir que **no passem per Canyelles ni per l'àrea del Llobregat ni per l'àrea del Vallès.**
- ** Esmorzarem a Alella. Dinarem a Montcada.
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre **pot modificar aquesta previsió** d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions meteorològiques, retards o avançaments imprevistos, etc).
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecte els reagrupaments i **vigileu que hi sigui tothom.**
- ** Intenteu seguir els horaris previstos, és a dir, **no correu ni aneu massa LENTS !!**
- ** **Atenció:** La Secció de Senders disposa d'un telèfon mòbil (680102567). Per a qualsevol comunicació amb la Secció el dis-
sabte abans de l'excursió o el mateix diumenge **utilitzeu només** aquest telèfon. (Els dissabtes de 14h a 16h i el diumenge a partir de mitja hora abans de l'hora prevista per a la sortida).

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

SENDER DEL MEDITERRANI GR-92

18a Etapa : COLL DE FONT DE CERA – SANTA MARIA DE MONTALEGRE
SANT JERONI DE LA MURTRA – SANT CLIMENT – PLANELL DE LES ALZINES
POBLAT IBÈRIC DE PUIG CASTELLAR – MONTCADA

10 d'abril de 2005

DESCRIPCIÓ DE L'ETAPA

L'etapa continua el recorregut per la part alta de la Serralada Litoral, però a diferència de l'anterior, aquesta **ens ofereix** molt bones vistes llunyanes sobre el mar i les comarques del Maresme i del Barcelonès. Es passa també per punts d'interès especial com són el seminari de Santa Maria de Montalegre (La Conreria), situat prop de la Cartoixa de Montalegre, el monestir de Sant Jeroni de la Murtra i les seves ermites i el poblat ibèric de Puig Castellar.

Horari Parcial	Horari Total	Distància (km)
0:00	0:00	0,000

Coll de Font de Cera (270 m).- Es travessa la carretera BP-5002, de Granollers al Masnou. El GR segueix a l'altre costat per un camí que puja.

0:07	0:07	0,430
------	------	-------

Bifurcació.- Es surt del bosc i es segueix a la dreta per un carrer asfaltat de la urbanització. Immediatament, però, es deixa el carrer i s'entra en el bosc per una pista a la dreta que puja i que aviat es transformarà en camí.

0:08	0:15	0,850
------	------	-------

Final del fort pendent.- A la dreta hi ha una torre d'alta tensió. Aviat es deixa la pista i es pren un corriol a l'esquerra.

0:07	0:22	1,340
------	------	-------

Pista.- El corriol acaba en una pista que es pren cap a la dreta. Bonica vista sobre el mar, que continuarà durant força estona.

0:21	0:43	2,875
------	------	-------

Bifurcació.- A l'esquerra es deixa un corriol que baixa a tres fonts que queden bastant per sota. Es diuen del Safareig, de l'Eucaliptus i de l'Esquella.

0:10	0:53	3,745
------	------	-------

Coll de Galzeran (410 m).- Es segueix per la mateixa pista.

0:06 0:59 4,245

Bifurcació.- Es deixa una ampla pista a la dreta que puja.

0:06 1:05 4,670

Bifurcació.- Es deixa un camí a la dreta. Aviat es deixa un altre camí a l'esquerra i es passa pel costat d'una barrera metàl·lica. Magnífica visió del poble de Tiana.

0:15 1:20 5,696

Coll de Montalegre (295 m).- Poc abans, 50 metres a l'esquerra, al costat d'una torre d'alta tensió, es troba l'antic cementiri dels apestats. Es travessa la carretera de la Conreria, B-500, de Mollet del Vallès a Badalona. Cotxe de línia "Kalet" Atenció al creuament, que és perillós, degut a la falta de visibilitat. Es segueix per una ampla pista al costat del Seminari Menor.

0:02 1:22 5,896

Seminari Menor de Santa Maria de Montalegre.- A la dreta, vista sobre Mollet del Vallès. Es deixa la pista més ampla i se'n pren una de més petita al costat del seminari. Inmediatament es pren un camí erosionat a l'esquerra, primer entre bosc i després per terreny més obert. Vista sobre la Cartoixa de Montalegre i sobre el mar.

0:09 1:31 6,626

Coll (335 m).- Entre els turons de Fra Rafel i de l'Home. Atenció, ja que poc abans cal tombar a la dreta **tot deixant el camí principal** que es seguia. Dres de l'esmentat coll es veu en primer terme l'Hospital Germans Trias i Pujol (Can Ruti) i al fons tota la comarca del Barcelonès. Es baixa per la dreta en direcció a l'hospital, tot fent esses per terreny erosionat.

0:18 1:49 7,792

Bifurcació.- Es troba una ampla pista que cal seguir cap a la dreta. 100 metres després, un camí a la dreta **portaria a la font de Can Ruti** en 2 minuts.

0:06 1:55 8,217

Parada d'autobús.- Bon punt d'accés a transport públic, ja que es tracta d'una línia d'autobús urbà de Badalona, amb servei freqüent i connexió amb la línia 4 del metro. El GR tomba a la dreta per un camí tancat amb una cadena.

0:02 1:57 8,360

Torrent de l'Amigó.- Es travessa. **Torrent amunt**, a 15 minuts es trobaria la font de l'Amigó.

0:13 2:10 9,195

Carretera (BV-5011, Badalona - Montcada).- Cal creuar-la, seguir-la uns 50 m a la dreta i prendre a l'esquerra el camí del Mas Oliver, flanquejat per dues pedres.

0:05 2:15 9,565

Mas Oliver.- Passada l'entrada del mas, en una bifurcació, cal prendre la pista de la dreta, barrada amb una cadena i amb un transformador a l'esquerra.

0:08 2:23 10,255

Torrent.- Es passa un torrent amb mina d'aigua.

0:03 2:26 10,545

Bifurcació.- Pista ampla que cal seguir a la dreta.

0:09 2:35 11,185 km

Sant Jeroni de la Murtra (155 m).- Poc després del monestir es deixa la pista que es seguia i es pren un camí a la dreta. Es travessa una esplanada i es puja en direcció a una antena de ràdio, es travessa una pineda esclarissada. S'arriba a una pista que cal seguir cap a l'esquerra.

0:07 2:42 11,578

Petit mur de contenció. Deixem la pista i pugem a l'esquerra per un corriol amb un fort pendent. Si es vol, també es pot seguir per la pista.

0:05 2:47 11,858

Torre d'alta tensió.- S'arriba de nou a la pista i se la segueix a l'esquerra sota una torre d'alta tensió, continuant fins l'ermita de St. Climent per un corriol curt a la dreta.

0:08 2:55 12,288

Sant Climent (255 m).- Ermita situada dins l'àrea d'influència del monestir de Sant Jeroni, igual que altres oratoris i ermites. Per arribar-hi, el GR 92 fa una petita marrada, però val la pena ja que es tracta d'un magnífic mirador. Es segueix per una pista vorejada de xiprers.

0:03 2:58 12,553

Cruïlla.- Es segueix recte per la pista. També hi ha un indicador de "dolmen natural" el qual ens portaria al Cau d'en Genís en 4 minuts.

0:05 3:03 12,913

Planell de les Alzines (265 m).- Lloc emblemàtic ja que a la dreta hi ha l'entrada al poblat ibèric del Puig Castellar, darrere d'un monòlit dedicat al GR 92 on s'indica el seu recorregut. En aquest indret també hi ha una placa en record a Llibert Carulla, destacat promotor del GR 92. Se segueix pel camí que passa per sota de la tanca metàl·lica del poblat ibèric.

0:05 3:08 13,213

Coll dels Avions (260 m).- Ja a l'altre costat del poblat ibèric. Atenció, el GR tomba sobtadament a la dreta per un corriol. Poc després s'arriba a una pista que es pren a la dreta tot pujant.

0:05 3:13 13,563

Bifurcació.- Al peu d'una torre d'alta tensió es deixa la pista i es pren un camí a l'esquerra que ressegueix la carena que limita els municipis de Santa Coloma de Gramenet i Montcada i Reixac. Continuen les bones panoràmiques.

0:09 3:22 14,188

Collet.- Hi ha una torre elèctrica i és el final del fort pendent. Es pren a la dreta un camí que segueix la línia elèctrica.

0:06 3:28 14,623

Bifurcació.- S'arriba a una pista més ampla, la qual es segueix cap a l'esquerra. Aviat es deixa a la dreta Can Rata.

0:07	3:35	15,173
------	------	--------

Torre dels Frares.- Es travessa la carretera BV-5001 de Sant Adrià de Besòs a La Roca del Vallès i es segueix a la dreta, al costat de la tanca de la depuradora d'aigües residuals de Montcada. Abans de creuar la Riera de la Vallençana es pren la pista a l'esquerra tot vorejant la riera.

0:05	3:40	15,563
------	------	--------

Aiguabarreig.- En arribar a la desembocadura de la riera al riu Besòs es segueix cap a la dreta aigües amunt del mateix.

0:07	3:47	16,178
------	------	--------

Riu Besòs (32 m).- Es travessa el riu pel Pont de Montcada i s'entra a la població pel carrer Jaume I.

0:03	3:50	16,428
------	------	--------

Montcada (32 m).- Plaça Lluís Companys.

L'ORDE CARTOIXÀ

Entre els segles X i XII, o sigui, entre la gestació i l'expansió de la gran reforma romana, iniciada per Cluny i imposada més tard pels papes, es van originar un gran nombre d'assaigs de vida religiosa, contra la laïcització i l'opressió que el feudalisme havia imposat a l'Església. Foren sobretot els ideals de llibertat i autonomia en front del poder civil els que desencadenaren la reacció o reforma, que aviat es va concretar en la recerca de noves formes de viure la fe o cercar una més pregonera espiritualitat. Dos elements apareixen en les noves formes que s'estableixen de vida religiosa en aquest moment: l'exigència d'una pobresa efectiva i d'una major austeritat i l'aspiració vehement a la vida solitària: Camaldoli, amb sant Romuald (+1027), Fonte Avellana, amb sant Pere Damià (+1072), Vallombrosa, amb sant Joan Gualbert (+1073), Cîteaux, amb Robert de Molesmes (+1099) i sant Bernat de Claravall (+1154). Dins d'aquest gran moviment monàstic, de reforma i de simplificació, de redescobriment i de nou impuls de la vida eremítica dels pares del desert, se situa la fundació de la cartoixa, obra de sant Bru.

El 1084, Bru de Colònia es retirava al bosc, al desert de Chartreuse, a la diòcesi de Grenoble, en un lloc cedit pel bisbe Hug, amic seu, on aviat se li unirien alguns companys i on vivien en cabanes bastides a l'entorn d'una capella. Així es configurà aquest singular orde, confluència d'eremitisme i de cenobitisme, en el qual, dins un mateix clos monàstic, els seus membres viuen en cel·les individuals i independents, en forma de petites casetes, amb oratori, lloc d'estudi i hort. A l'hora, els monjos participen d'alguns actes comunitaris que els fan sentir part d'un grup o comunitat.

Bru no volia fundar cap orde, i per això ni tan sols va escriure cap regla o estatut per als seus companys. Va fixar amb la seva vida i exemple una norma i, a precís del seu deixeble Landoví, va escriure una carta - que arribà pòstumament als seus deixebles de Chartreuse - que és tinguda com "el testament de sant Bru". Fou amb les coses que explicà Landoví de les seves converses amb sant Bru i amb aquest "testament" que el cinquè prior de Chartreuse Guigó I va redactar, a l'entorn de 1127, les Consuetudines o reglamentació de l'orde.

Durant el priorat d'Antelm es reuní el primer Capítol General (1140) al qual es van sotmetre per sempre totes les cases de l'orde. Es a partir d'aquest any que L'Orde Cartoixà neix oficialment. L'orde va anar creixent molt **lentament** però l'any 1142 ja se li havien unit cinc altres cases i, en 1164, el papa Alexandre III el confirmava i ratificava definitivament. Posteriorment foren afegides noves disposicions a les Consuetudines, però l'orde no ha hagut de ser mai reformada. De fet, s'ha dit de la Cartoixa: *nunquam reformata, quia nunquam deformata* ("mai reformada, perquè mai deformada").

L'orde es va estendre fortament en època baix-medieval fins a arribar a 56 cases el 1258, i al màxim de 107 entorn del 1350, moment en que tenia 2 500 monjos i 1 300 germans conversos. Es mantingué pujant fins el segle XVII, en que començà la davallada, que van accentuar, després, les exclaustracions i secularitzacions del segle XIX.

A l'entorn de 1145, les monges del monestir de Prebayón, a França adaptaren per a la comunitat, l'estil de vida cartoixà. Es el naixement de la branca femenina de l'orde.

Avui dia compta únicament amb 24 cases a tot el món, cinc de les quals son a Espanya : Montalegre, Portaceli, Miraflores, Auladei i Benifassà. D'aquestes, les quatre primeres son de monjos i la darrera, de monges.

El primer monestir cartoixà de la Península Ibèrica fou el d'Escaladei, al Priotat, als vessants del Montsant, a Catalunya. L'any 1194 hi arribaren els primers monjos cartoixans, però el lloc havia estat ja habitat trenta anys abans, entorn 1164, per ermitans. Les altres cartoixes filles d'Escaladei, foren : Sant Pol de Mar, al Maresme (1269), Porta Coeli, al camp de Túria (1272), Sant Jaume de Vallparadís, a Terrassa, 5

al Vallès Occidental (1345), Valldecríst a l'Alt Palància(1385), Vall de l'Esperit, al Camp de Morvedre (1389), Valldemosa, a Mallorca (1399), Montalegre, al Maresme (1413), Ara Christi, a l'Horta (1585), Ara Coeli, a Lleida (1590), i Via Coeli, al Baix Segura (1639), Benifassà (1967). A la resta d'Espanya les cartoixes eren les següents: El Paular (1390), Las Cuevas (1400), Miraflores (1442), La Anunciación (1442), Aniago (1441), Cazalla (1479), Jerez (1476), Las Fuentes (1507), Aula Dei (1564), Granada (1587), Escala Coeli (1587) i Valle de la Misericordia (1592).

En 1301, l'Orde per al seu millor govern, distribuí els seus monestirs en cinc províncies. França, Província, Llobardia, Burgúndia i Gebbenense. Les cartoixes d'Escaladei, Sant Pol i Porta Coeli s'integraren a la província de Provença. Posteriorment en 1346, quan s'establí la província d'Aquitània, aquestes cartoixes passaren a la nova província, junt amb la cartoixa de Vallparadís. Després de la fundació de Valldecríst i del Paular, el 1393, l'Orde va crear una nova província: Catalunya, a la qual s'integraren: Escaladei, Sant Pol, Porta Coeli, Vallparadís, Valldecríst i el Paular i posteriorment: Valldemosa, Las Cuevas i **Montalegre**. El 1442, amb motiu de la fundació de les cartoixes d'Aniago i Miraflores, es creà la província de Castella, la qual integrà les cartoixes situades al territori castellà i andalus (El Paular, Las Cuevas, Aniago, Miraflores i posteriorment: Jerez i Cazalla)

La província de Catalunya estava integrada pels monestirs dels territoris de l'antiga corona catalano-aragonesa (Catalunya, Aragó, València i les Illes Balears). Es a dir, en aquelles dates: Escaladei, Porta Coeli, Valldemosa i Montalegre, Posteriorment s'afegiren: Las Fuentes, Aula Dei, Ara Christi, Immaculada Concepció de Saragossa i les efímeres d'Ara Coeli (1588-96) i Via Coeli i Sant Josep (1640-81) Les cartoixes portugueses d'Escala Coeli (1587) a Evora i Vall de la Misericòrdia a Lisboa (1595), fundades amb monjos de la província catalana, van formar part de la província de Catalunya fins l'any 1611

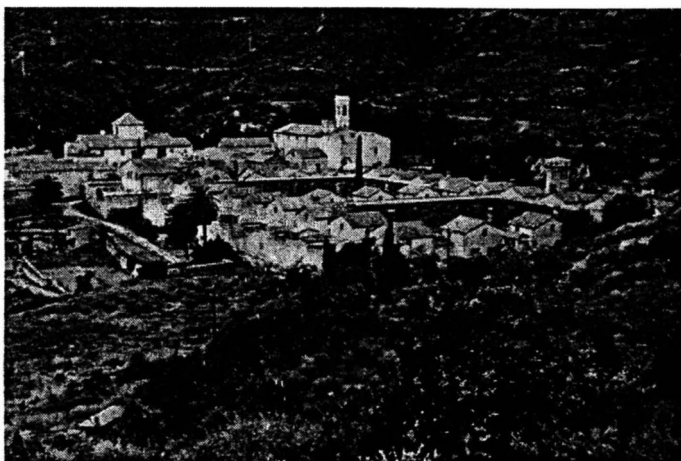
Com element d'identificació de l'Orde (escut) els cartoixans van disposar que fos sobre un fons blau, un globus terrestre amb una creu al seu damunt, d'or. Acompanyen a la creu set estrelles, d'or, que representen a sant Bru i els sis companys seus a la primera cartoixa. La divisa de l'Orde es: *Stat crux dum volvitur orbis*. (Sobre el món que canvia, la creu està sempre immutable.

LA CARTOIXA DE MONTALEGRE

1194 es l'any en el qual se situa l'arribada de l'Orde de la Cartoixa a la Península Ibérica. Va ser quan el rei Alfons I, cridà als monjos cartoixans per tal de que s'instal·lin als seus territoris del sud oest de Catalunya, que feia pocs anys havia reconquerit als musulmans.

La intenció del rei era que colonitzessin i tornessin a cristianitzar aquelles terres. Així ho feren els monjos fundant la cartoixa de Santa Maria d'Escaladei, situada a la vessant meridional del Montserrat (Priorat) lloc, on consta que havia una colònia d'ermitans. L'arribada dels monjos i la construcció de la cartoixa significà per a Catalunya la introducció de noves tècniques agrícoles i ramaderes, un esperit cristià renovat i exemplificador i un nou important bagatge cultural.

Filles d'aquell monestir van ser, entre d'altres, la cartoixa de Sant Pol del Maresme, fundada el 17 de gener de 1270, i la de Sant Jaume de Vallparadís, de Terrassa (3 de febrer de 1345). La primera va instal·lar-se en una antiga abadia benedictina i la segona, aprofità les dependències d'un antic castell. Tant l'una com l'altra, no reunien les condicions ni disposaven de l'espai necessari per desenvolupar l'ideal de vida cartoixa i, per aquesta raó, decidiren unir-se i edificar una nova cartoixa.

Una butlla del Papa Benet XIII, de 24 de setembre de 1415, sancionà la unió de les dues cartoixes donant lloc, d'aquesta manera, al naixement de la cartoixa de Santa Maria de Montalegre.

Els monjos de la cartoixa de Vallparadís es van instal·lar aquell mateix any, d'una manera provisional, als edificis de l'antic priorat de monges agustines de Montalegre, que havien comprat amb anterioritat. Aquests edificis, situats en l'actual Conreria, es trobaven fora d'us des de 1362.

L'any 1433, una butlla d'Eugeni IV va confirmar l'anterior. Els tres cartoixans que encara vivien a l'antic monestir es traslladaren a Montalegre. Amb la seva incorporació, es portà a terme la constitució d'una **única comunitat de la qual va ser prior, Domènec Bonafé**. Es a partir de llavors quan s'inicia la construcció de la nova cartoixa.

La cartoixa va tenir el seu màxim esplendor, espiritual i cultural, durant els segles XVII i XVIII. Durant els anys de les guerres napoleòniques i des de 1820 a 1824 la comunitat va haver d'abandonar, provisionalment, el monestir per tal de fer-lo de manera definitiva l'any 1835, com a conseqüència de la desamortització. Una part dels edificis de la cartoixa van ser saquejats i incendiats.

En 1867 la Gran Cartoixa, recuperà per a l'Orde el monestir comprant de nou els seus edificis i una part **important dels antics terrenys** que l'envolten. L'any 1901, després d'una important i llarga restauració, **iniciada en 1870**, s'instal·la una nova comunitat, amb una vintena de monjos, procedent de França per **haver estat suprimit l'Orde en aquell país**.

Passat el drama viscut de la guerra civil de 1936-39, la cartoixa va tornar a ressorgir, tot adquirint un caire netament català i continuant la seva tasca ininterrompuda de ser un important focus d'espiritualitat i cultura a Catalunya. En l'actualitat és l'única cartoixa existent al Principat.

Arquitectura

La cartoixa inicia la seva edificació l'any 1433, època en que era prior Domènec Bonafé. La construcció va realitzar-se segons la tipologia i usos de l'Orde amb la finalitat de que els monjos poguessin desenvolupar el seu ideal de vida espiritual de semi-anacoretes, es a dir, a mig camí entre els eremites i els cenobites.

A l'igual que la resta de cartoixes, el conjunt s'articula al voltant de tres grans àrees, cadascuna d'elles amb una funció específica. L'àrea cenobita, on els monjos desenvolupen la seva vida comunitària, està **integrada per**: l'església (edificada entre els anys 1433-63, amb una portalada afegida en 1623), el refectori, la sala capitular i un seguit de capelles. Tot aquest conjunt es distribueix a l'entorn d'un petit claustre ("claustret") anomenat "*de recordatione*".

Al mateix temps, la vida eremita gira entorn a dos grans claustres que acullen un total de 30 cel·les. El primer claustre, acabat de construir l'any 1448, conté 16 cel·les i la prioral. El segon, amb 13 cel·les, es va afegir a l'anterior l'any 1636 y, malgrat els anys transcorreguts des de la construcció del primer, es va realitzar en el mateix estil i característiques que l'anterior.

Les cel·les son petites cases, de planta baixa i golfes, amb un petit jardí. Es el lloc on els monjos, aïllats en soledat i silenci, porten a terme la seva vida d'ermitans, dedicats fonamentalment a la pregaria i també a la realització de treballs manuals i intel·lectuals.

L'àrea de serveis, anomenada de la procura o de les "obediències", completa el conjunt i consta de: porteria, cel·les dels germans, cuina, farmàcia, tallers, magatzems, etc. Fra Joan de Nea, - o d'Enea- procurador de la cartoixa des de 1423 a 1459, va dirigir les primeres obres i sembla molt probable, que sigui ell, l'autor definitiu del projecte de la cartoixa.

La rica decoració, principalment pictòrica, que guarnia els seus murs, va ser obra de Lluís Pascual Gaudin, Joaquim Juncosa, Antoni Viladomat, i Caietà Tegel entre d'altres i, es va perdre, com a conseqüència de la desamortització de 1835. Igual va succeir amb el retaule de l'altar major de l'església, obra d'en Jeroni Carbonell, i el Sant Bru de la sala capitular, realitzat per Damià Campeny, entre d'altres obres d'importància artística.

El conjunt resulta monumental, més que pel volum dels seus edificis, per la repetició d'elements (cel·les). Esta construït, d'acord amb les característiques de les realitzacions de l'Orde dels cartoixans, amb una gran racionalitat i funcionalitat i, en la seva major part, en un estil gòtic senzill i auster. Son especialment remarcables els claustres per la seva grandiositat i per la singularitat constructiva de les seves voltes. El segle XVIII va ser una època d'ampliacions, reformes i noves construccions, com l'hostatgeria del pati d'honor que va ser edificada l'any 1736. Totes aquestes obres van millorar i enriquir artísticament el conjunt.

Com a conseqüència de la desamortització, la comunitat es va veure obligada a abandonar el monestir i una part de les edificacions, entre elles l'església, van ser incendiades. Des de 1868 a 1884 i des de 1898 a 1902 tot el conjunt va ser restaurat i ampliat adquirint, amb aquestes obres, la fesomia actual.

SANT JERONI DE LA MURTRA

El monestir de **Sant Jeroni** de la Vall de Batlem, va ser fundat el 1416 pel mercader barceloní Bertran Nicolau a la serralada de Marina (Badalona), sobre un mas medieval que era propietat del "*mestre racional de la casa del Rei*" i que també havia estat construït sobre l'antiga vil·la romana de Poià.

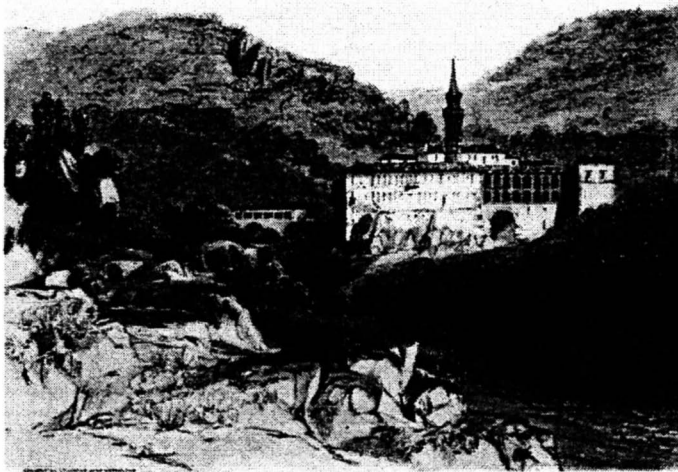
El **nou** monestir jerònim prengué el títol canònic de la Mare de Déu de Betlem, però la pervivència popular del nom del mas sobre el qual s'edificà, dit de "*ça murtra*" per l'existència d'aquests arbusts, rars en els nostres conreus-, va fer que gradualment prevalgués el nom popular. Avui encara es pot admirar una antiga murtra prop de l'original brollador del claustre.

Joan II de Catalunya-Aragó hi feu dedicar el refetor, bastit en un gòtic molt elegant. Els Reis Catòlics, que sojornaren al monestir en diverses ocasions, subvencionaven una ala del claustre, en cinc claus de volta de la qual, figura el seu escut sense la magrana de Granada que encara no havia estat reconquerida.

Consta documentalment que la Setmana Santa del 1493 aquest monarques eren el monestir de la Murtra i hom consta que reberen Colom que tornava del seu primer viatge a les Índies.

El 1519 l'Emperador Carles I també va visitar el monestir i en el trienni 1530-33 lliurà cent escuts amb els quals es va sufragar la construcció del cor de l'Església. L'emperador va confirmar al monestir tots els privilegis i mercès atorgats pels seus antecessors i hom afirma que des d'allí, el 1535, va projectar-hi la con-

questa de Tunis. A finals del segle XVI, com en moltes masies del litoral, fou construïda la robusta torre de defensa per a protegir el monestir de possibles atacs dels pirates.

Els monjos jeronims es distingiren per la seva protecció a les arts. Diversos monjos conrearen assíduament la pintura i la música -el monestir tingué escolania-. En el decurs del segle XVII s'hi instal·là l'erudit Jaume Ramon Vila que va llegar al cenobi la seva valuosa biblioteca; i després el bisbe de París, Pere de Marca, que hi escriví part de la seva famosa obra "*La Marca Hispànica*".

El segle XVIII els monjos de la Murtra prestaven suport a les parròquies veïnes i en especial a Santa Maria de Badalona. En ella hi celebraven misses i oficis funerals, i facilitaren mit-

jans per la construcció del nou temple.

El 1835, arran de la crema de convents, el monestir fou incendiat i saquejat. Poc abans els monjos havien pogut marxar. En virtut de la llei de Mendizábal les propietats de Sant Jeroni de la Murtra també foren desamortitzades amb la qual cosa el monestir passà successivament a diverses mans privades.

A les darreries del segle XIX al cos principal de l'edifici s'hi establí la "Colònia d'estiueig de Sant Jeroni" que hi romangué fins al 1936.

Antigament, a l'indret de la Fundació Catalunya-Amèrica hi havia diverses dependències agrícoles. Es conserva "*in situ*" una finestra gòtica conopial. El 1835 aquesta part resultà damnada per l'incendi que sofrí el monestir. En un oli de mitjans del segle XIX, que es conserva al museu de Badalona es pot veure la planta alta d'aquest sector parcialment enrunada. A mitjans del segle XIX, va adquirir l'edifici l'industrial Claudi Arañó Matallana, el qual va reconstruir-lo. Es va bastir una galeria porxada a la façana que hi dona un aire colonial. Esdevingué així una casa d'estiueig on visqueren després les seves filles Elisa i Carolina Arañó i Arañó. Durant la Guerra Civil s'hi va amagar el rector de Canyet Joan Baranera i Mir. A la mort de les germanes Arañó, va passar als seus nebots, els germans Agell i Arañó, que realitzaren algunes obres de manteniment.

L'última propietària fou la Sra. Marta M. García Cadadellà, vídua d'Agell, la qual la va vendre a la Fundació Edimurtra S.A. que ha cedit l'ús a la Fundació Catalunya - Amèrica per a la ubicació de les Sales Ramon Pané.

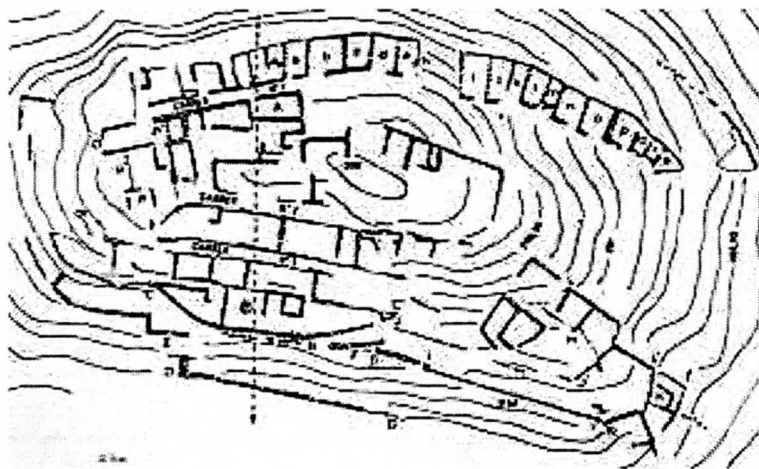
POBLAT IBÈRIC DE PUIG CASTELLAR

Situat en el terme municipal de Santa Coloma de Gramenet (Barcelonès), concretament en el cim del Turó del Pollo (303 m.), el Puig Castellar és un poblat ibèric de la tribu dels laietans, l'època daurada del qual transcorregué des del s. VI a.C. fins al s. III a.C., éssent un dels poblats més importants de la zona que abarcava aquesta tribu ibèrica.

Gràcies a les excavacions que s'han anat produint des de començaments del s. XX per diverses persones i institucions, s'ha pogut anar descobrint la riquesa que va arribar a tenir aquest poblat en temps remots i que, després del seu abandonament i oblit, havia estat cobert per capes de sediments i de vegetació a través dels segles, deixant amagats segles de rica història d'uns dels primers pobladors de la ciutat.

Localitzat en la serralada del litoral, just davant del centre de la costa catalana, el poblat està considerat entre els poblats ibèrics més importants de Catalunya. Sense arribar a ser tan popular com el de Ullastret i el de Calafell ni tan extens com d'altres poblats catalans, el Puig Castellar, tot i ser desconegut, és un dels poblats que han estat més excavats, descobrint a la llum quasi la totalitat de la seva superfície.

El poblat ibèric està situat al cim del Turó del Pollo, de 303 metres d'altura, on hi ha una petita erola de pendents suaus, d'uns 60 metres de longitud i 20 d'amplada màxima i delimitada per vessants molt abruptes, que servien de defensa natural. A més, el cim era un bon lloc de vigia, degut a què des d'allí, es podia veure l'actual Vallès Occidental i la zona costanera des de Montjuïc fins al Masnou.

El Puig Castellar és el poblat més excavat de tota la regió laietana, i tret d'una part del sector oriental i occidental, ja ha estat descoberta quasi tota la seva superfície, ocupant poc menys de 4000 metres quadrats. Les construccions ocupen tota la plataforma superior del turó i la terrassa més alta del vessant nord. El sector septentrional és organitzat per habitacles contigus, de planta quadrangular, adosats a un mur comú que tot i ser poc ample, feia de muralla, ja que a l'estar aquest sector en vessant escarpat, feia que no calgués una muralla de gran

potència. Al contrari passa en el sector meridional, en el qual els habitacles estan disposats en terrasses successives, obtingudes retallant la roca de base i mitjançant forts murs de contenció. En aquest sector, existeixen tres carrers direcció est-oest, mentre que en el sector septentrional, les habitacions s'obren a una altra via de pas, orientada també en la mateixa direcció.

Pel que fa a l'estructura dels habitacles, s'ha de dir que són construccions de planta quadrangular i a vegades trapezoidal, generalment d'una sola cambra i a vegades ocupats per dos compartiments col·laterals, la superfície dels quals, cal dir que no és uniforme i ocupa des de 12'5 fins a 33'5 metres quadrats.

Referent a les tècniques de construcció, les habitacles són limitats per murs de pedra seca, fets amb blocs irregulars de granit i pissarra d'uns 20-30 cm. de longitud i el gruix d'aquestes parets oscil·la entre els 40 i 60 cm. En general, les portes s'obrien a un dels costats de la paret anterior a l'habitacle i els paviments eren de terra piconada o per una capa irregular de pedres, tenint també una llar de foc situada al costat de l'entrada, per a que pogués sortir el fum.

BIBLIOGRAFIA

- ** Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Volum 6. El Vallès i el Maresme. Fundació Enciclopèdia Catalana. (1982)
- ** Gran Enciclopèdia Catalana.
- ** Barcelonès i el seu entorn. Mapa Comarcal de Catalunya. Escala 1:50.000 Institut Cartogràfic de Catalunya (2003).
- ** Hipermapa de Catalunya: <http://www.gencat.net/ptop/actuacions/hipermapa.htm>
- ** Topoguia del GR-92.FEEC- CS. (2004)
- ** <http://www.diba.es/parcs/cellecs.htm#pat>
- ** <http://www.cartoixamontalegre.org/>
- ** <http://www.peretarres.org/conreria/historia.html>
- ** <http://www.catalunya-america.org/catala/monestir.htm>
- ** <http://www.montcada.org/>

Agustí Poch. Abril 2005

